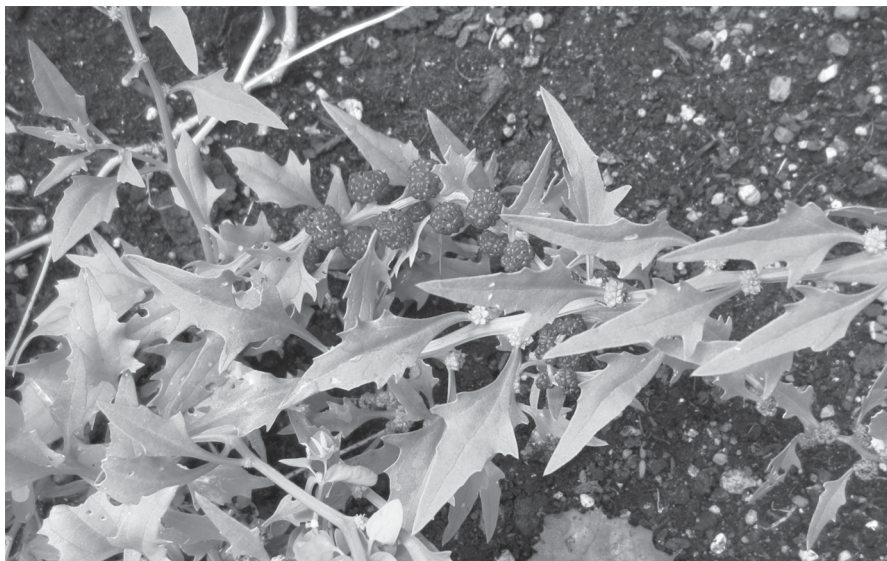

Notulae ad floram Sloveniae***Chenopodium foliosum* (Moench) Asch. [*Blitum virgatum* L.]****Najdba redke vrste v Ljubljani****Finding of a rare species in Ljubljana**

9953/1 (UTM 33TVM60) Slovenija: Ljubljanska kotlina, Ljubljana, severovzhodni del pokopališča Žale, ruderalno rastišče, 296 m n. m. Leg. & det. B. Dolinar, 1. 7. 2013, herbarij LJS 11771 in fotografije avtorja.

Plehkotna metlika (*Chenopodium foliosum*) je evrazijsko-severnoafriška vrsta, ki uspeva od kolinskega do subalpinskega fitogeografskega pasu. V Alpah je razmeroma redka vrsta, razširjena predvsem v osrednjem delu in na jugozahodnem robu (AESCHIMANN & al. 2004: 246). POLDINI (2009: 234, 563) navaja, da je rastlina mediteranskega porekla, v preteklosti je bila gojena za prehrano in občasno podivjana izven svojega območja razširjenosti. Omenja tudi, da naj bi o njej prvi poročal SCOPOLI leta 1771 za območje Trsta in Gorice (POLDINI: 2009: 563), vendar tega podatka v delu Flora Carniolica nismo zasledili. Morda gre za pomoto, saj POLDINI (1991: 265, 808) v prvi izdaji atlasa razširjenosti rastlin Furlanije-Juljske krajine prikazuje

Slika 1: Plehkotna metlika (*Chenopodium foliosum*) (foto: B. Dolinar)

Figure 1: *Chenopodium foliosum* (Photo: B. Dolinar)

le podatek za Trst in navaja kot vir POSPICHALA (1897-99). V slednjem sva našla navedbo za nahajališče Campo Marzio v Trstu (v preteklosti železniška postaja, sedaj muzej), kjer je bila nekoč številčna, kasneje pa skoraj izumrla. V Sloveniji je znan podatek o pojavljanju v okolici Ljutomera, kjer MALY (1864: 145) navaja, da je rastlino v vinogradu opazil Verbniak; navedbo povzema še HAYEK (1908: 245). V Gradivu za atlas flore Slovenije je edini podatek za vrsto prikazan v kvadrantu 9463/3 (JOGAN & al. 2001: 106) na podlagi Malyjeve navedbe. V Mali flori Slovenije je plehkotna metlika omenjena pod opombo kot podivjana rastlina, opažena v okolici Ljutomera, s trikotno kopjastimi, grobo nazobčanimi listi, katere cvetno odevalo je ob zrelosti omesenelo in rdeče (JOGAN 2007: 197).

Na pokopališču Žale je prvi avtor opazil rastlino na ruderalnem nahajališču (ob urejanju groba), med okrasnimi rastlinami, ki so bile kupljene v večjem vrtnarsko prodajnem centru. Zato predvidevava, da je rastišče drugotno, je pa najdba zanimiva tudi zato, ker je po 149 letih pri nas šele druga omemba te vrste.

Plehkotni metliki zelo podobna vrsta je *Chenopodium capitatum*. Tudi ta vrsta ima sočno in rdeče cvetno odevalo, vendar njeno sočevje ni do vrha olistano kot pri *C. foliosum* (FISCHER & al. 2008). Vrsta *C. capitatum* v Evropi ni domorodna, njena domovina je Severna Amerika (FISCHER & al. 2008). Obe vrsti sta v zadnjih letih naprodaj tudi pri nas kot užitni in okrasni rastlini pod imenom 'jagodna špinača', tako da verjetno lahko pričakujemo drugotno pojavljanje ene ali druge prej ali slej tudi v Sloveniji. Vrsta *C. capitatum* se že pojavlja podivjano v sosednji Avstriji (ESSL & RABITSCH 2002).

Zahvala

Tinki Bačič se zahvaljujeva za koristno dopolnilo in pomoč pri pisanju notice.

Literatura

- AESCHIMANN, D., K. LAUBER, D. M. MOSER & J.-P. THEURILLAT, 2004a: Flora alpina. Bd. 1: *Lycopodiaceae–Apiaceae*. Haupt Verlag, Bern, Stuttgart, Wien. 1159 pp.
- ESSL, F. & W. RABITSCH: 2002 Neobiota in Österreich. – Umweltbundesamt, Wien. 432 pp.
- FISCHER, M. A., K. OSWALD & W. ADLER 2008. Exkursionsflora für Österreich, Liechtenstein und Südtirol. 3. Auflage. – Biologiezentrum der Oberösterreichischen Landesmuseen. Linz. 1392 pp.
- HAYEK, A., 1908–14. Flora von Steiermark I–II. Verlag von Gebrüder Borntraeger, Berlin. I(1908–1911): 1–870; II(1911–1914): 1–1271.
- JOGAN, N., T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC KRAJŠEK & B. TRČAK, 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 443 pp.
- JOGAN, N., 2007: *Chenopodiaceae* - metlikovke. In: Martinčič, A. (ed.): Mala flora Slovenije. Ključ za določanje praprotnic in semenk. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana. p. 191–202.
- MALY, J. C., 1864: Nachträge zu Flora von Steiermark. Mitteilungen des Naturwissenschaftlichen Vereines für Steiermark, Graz 2: 128–153.

- POLDINI, L., 1991: Atlante corologico delle piante vascolari nel Friuli-Venezia Giulia. Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia Direzione regionale delle foreste e dei parchi & Università degli studi di Trieste, Dipartimento di biologia, Udine, 899 pp.
- POLDINI, L. 2009: La diversità vegetale dal carso fra Trieste e Gorizia, Edizioni Goliardiche Trieste, 732 pp.
- POSPICHAL, E., 1897–1899: Flora des österreichischen Küstenlandes. I–II, Franz Deuticke, Leipzig–Wien.

BRANKO DOLINAR & BRANKO VREŠ

***Eupatorium fistulosum* Barratt [*Eutrochium fistulosum* (Barratt) E. E. Lamont]**

Nova lokalno naturalizirana neofitska vrsta
New locally naturalized neophyte

9853/1 Slovenija: Gorenjska, Vodice, Kuharjev boršt, travnata preseka nad plinovodom v neposredni bližini poslovne cone Komenda, 46° 10' 57" N, 14° 31' 50" E. Leg. N. Jogan, 29. 8. 2012. LJU.

Ko je bila spomladi 2011 orjaška konjska griva (predlagano slovensko ime) prvič opažena na terenu, še ni cvetela, razločno pa se je videlo, da s svojo vretenčasto olistanostjo ni podobna nobeni avtohtoni ali že znani naturalizirani vrsti. V poznem poletju istega leta sta bila na omenjenem območju opazna dva sestoja z nekaj 10 cvetočimi nadzemnimi poganjki, ki so očitno rezultat vegetativnega podzemnega razraščanja te zelnate trajnice. Kljub redni košnji sem enako stanje opazil tudi še poleti in jeseni 2012.

Na območju poseke nad daljnovodom so na ilovnatih tleh razvite vlagoljubne in kisloljubne travniške združbe z nekaterimi izrazito kisloljubnimi vrstami kot npr. *Danthonia decumbens*, *Agrostis canina*, na mestoma ogolelih blatnih tleh, ki so posledica občasne vožnje s težko mehanizacijo, pa se razvijejo pionirske mokriščne združbe, v katerih se med drugim precej množično pojavlja kranjska sita (*Eleocharis carniolica*), vrsta Natura 2000. Glede na splošno slabo stanje te vrste celo na območjih, znotraj katerih je kvalifikacijska (VREŠ 2004), se zdi, da bi utegnila biti njena populacija na širšem območju Kuharjevega boršta celo največja trenutno znana v Sloveniji.

Orjaška konjska griva je v Evropi razmeroma redko gojena severnoameriška okrasna rastlina. Njeno naravno območje uspevanja je vzhodni del Severne Amerike od Quebeca v Kanadi do Texasa na jugu ZDA, v severnejših predelih (Maine, Michigan, New Hampshire) je celo ogrožena (<http://plants.usda.gov>, september 2013), v Kentucky-ju, prav v sredini svojega naravnega areala, pa velja za plevel (ibid.). Uspeva na svetlih do polsenčnih vlažnih do mokrih mestih (ibid., LAMONT 2006).

Od edine avtohtone vrste konjske grive (*Eupatorium cannabinum*) se omenjena neofitska vrsta loči po podzemnih živcih, s katerimi se razrašča in ustvarja goste sestoje, razločno